

УЧАСТЬ УРЯДУ КАНАДИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДОРОСЛИХ ІМІГРАНТІВ

А Розглядається участь уряду Канади у процесі навчання дорослих іммігрантів. Аналізуються також завдання та відповідальність уряду щодо навчання новоприбулих іммігрантів.

Ключові слова: Канада, імміграція, дорослі іммігранти, навчання дорослих іммігрантів, уряд Канади.

Марія Бусько. Участие правительства Канады в процессе обучения взрослых иммигрантов.

А Рассматривается участие правительства Канады в процессе обучения взрослых иммигрантов. Анализируются также задания и ответственность правительства относительно обучения новоприбывших иммигрантов.

Ключевые слова: Канада, иммиграция, взрослые иммигранты, обучение взрослых иммигрантов, правительство Канады.

Mary Busco. Participation of the Government of Canada in the process of adult immigrant learning.

S The participation of the government of Canada in the process of adult immigrant learning is considered. The task and responsibility of the government concerning newcomers' learning are also analyzed.

Key words: Canada, immigration, adult immigrants, adult immigrant learning, Government of Canada.

Постановка проблеми. Імміграція завжди була характерною рисою в історії Канади, оскільки люди з усього світу прибували й надалі прибувають туди з метою ефективного застосування своїх умінь, знань, навичок і талантів, шукаючи безпеки та стабільності. Канада, в свою чергу, радо вітає новоприбулих іммігрантів, забезпечуючи їм належне навчання, а через нього відповідні права та свободи, належний рівень життя і громадянство. Звертається особлива увага на навчання дорослих новоприбулих іммігрантів, запроваджуються відповідні програми та ініціативи.

Аналіз наукових джерел показав, що проблему освіти дорослих розглядали як вітчизняні (С. Архипова, С. Гончаренко, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, О. Огієнко, Л. Сігаєва, І. Фольварочний та ін.), так і зарубіжні науковці (С. Брукфілд, К. Кросс, К. Рубенсон, Т. Фенвік та ін.). Проте питання участі уряду в навчанні дорослих іммігрантів не було достатньо досліджене.

Метою статті є дослідження впливу федерального уряду Канади на навчання новоприбулих дорослих іммігрантів, що слугуватиме позитивним прикладом для участі уряду в розвитку освіти дорослих в Україні.

Вклад основного матеріалу. Важливість і необхідність імміграції для Канади визначена «Законом про захист іммігрантів та біженців» (англ. – Immigration and Refugee Protection Act), у якому йдеться про отримання країною максимальної користі від імміграції в соціальній, політичній, культурній та економічній сферах. Також збагачується і зміцнюється соціальна та культурна основа канадського суспільства, процвітає й економіка країни [5].

«Імміграція є характерною ознакою розвитку Канади як нації та її шляху у майбутнє. Багато з того, чим країна представлена сьогодні, вона завдячує іммігрантам, які прибули до них, та покладає великі надії на майбутніх іммігрантів, які продовжать робити значний внесок в економічне процвітання Канади впродовж майбутніх десятиліть» [1, с. 30]. Зрозумілим стає те, що завдяки величезним перевагам імміграції уряд країни не збирається

зупинятися на досягнутому і докладає значних зусиль з метою подальшого зацікавлення осіб до імміграції в Канаду, допомагає дорослим адаптуватися до особливостей життєдіяльності суспільства через навчання.

Проводячи щорічні аналізи та дослідження, а також планування, Департамент громадянства та імміграції Канади намагається вдосконалити систему імміграції, інтеграції та навчання іммігрантів, заохочуючи їх і надалі бути джерелом економічного, соціального та культурного зростання Канади. Тому ж усі зусилля уряду спрямовані на те, щоб навчити дорослих іммігрантів підтримувати гуманістичну традицію Канади і посприяти тому, щоб завдяки навчанню кваліфіковані іммігранти могли стати частиною ринку праці і працювати на благо країни.

Щоб імміграція приносила користь економіці Канади і сприяла її розвитку, імміграційна система повинна відповідати економічним потребам країни і бути актуальною та своєчасною. Тільки завдяки всім цим умовам та відповідному навчанню обидві сторони отримуватимуть значні переваги від імміграції, тоді вона стане взаємовигідною. Тому уряд Канади намагається зробити так, щоб відповідно до імміграційної системи, а пізніше і завдяки навчанню іммігранти максимально відповідали вимогам ринку праці, що дасть можливість уникнути безробіття кваліфікованих новоприбулих іммігрантів і забезпечити працівникам вакантні місця на ринку праці.

Саме тому, одним із важливих завдань Департаменту громадянства та імміграції Канади є постійна модернізація імміграційної системи і системи навчання дорослих іммігрантів, завдяки чому Канада зможе залишитися місцем, яке й надалі приваблюватиме талановитих і кваліфікованих спеціалістів, а також місцем, декому вони зможуть ефективно застосовувати свій талант, реалізовувати свої можливості та стати джерелом нових та інноваційних ідей.

Приймаючи закони про імміграцію, уряд Канади в основному зосереджує увагу на кваліфікованих

працівниках, бізнесменах, інвесторах, тобто особах, які, завдяки незначному навчанню, зможуть зробити внесок у всі сфери її розвитку. Ця категорія іммігрантів є пріоритетною для Канади, оскільки її представники мають більше шансів працевлаштуватися одразу ж після прибуття, тим самим сприяючи розвитку економіки країни. Інші ж категорії іммігрантів можуть потребувати професійного навчання, освоєння нових навичок чи перекваліфікації, що, навпаки, потребує додаткового часу, фінансування та сприяння з боку уряду. Запроваджуючи програми та ініціативи стосовно іммігрантів та їхнього навчання, уряд Канади піклується однаково про всі категорії осіб, які прибувають сюди.

Дослідження показали, що завдяки численним програмам, ініціативам і законам забезпечуються необхідні можливості для навчання дорослих іммігрантів, особливо новоприбулих, оскільки їхня освіта повинна відповідати вимогам сучасної економіки, що базується на знаннях. Немає сумніву в тому, що іммігранти, які вже здобули освіту та необхідні кваліфікації, мають значні переваги перед некваліфікованими працівниками. Тому освіта та навчання іммігрантів уже після прибуття в країну є важливою ціллю, яку перед собою поставив уряд Канади.

«Традиційно перед урядом стоять три основні завдання стосовно іммігрантів. Передусім, уряд повинен здійснювати відбір іммігрантів відповідно до цілей держави, беручи до уваги економічні, соціальні та гуманістичні міркування. По-друге, допомога уряду також потрібна іммігрантам на початковому етапі адаптації, у вирішенні важливих для новоприбулих питань безпеки, житла та засобів до існування для себе та своїх сімей, а також вивчення мови суспільства, частиною якого вони збираються стати. По-третє, завданням уряду є надати іммігрантам такі ж можливості стати рівноправними членами суспільства та користуватися послугами органів державного управління, як і громадянином цієї держави. У Канади є позитивний досвід забезпечення культурного різноманіття, а також прав людини та рівноправності, рівності в користуванні послугами органів державного управління і прийнятті рішень, а крім цього, і політики щодо контролю та вивчення питань інтеграції іммігрантів [6, с. 17].

Немає сумніву в тому, що імміграція є доволі складним і тривалим процесом, який охоплює підготовку до від'їзду, прибуття в нову країну, адаптацію та інтеграцію у різні сфери життя суспільства, а також консультування, навчання, працевлаштування тощо. Кожна складова імміграційного процесу є складною і, відповідно, вимагає значних зусиль як від іммігрантів, так і від уряду країни, що їх приймає.

Отже, навчання дорослих розпочинається ще задовго до приїзду в нову країну, а саме – коли іммігранти тільки ознайомлюються з такими аспектами життя в Канаді, як спосіб життя, транспорт, система охорони здоров'я, економіка країни, можливості працевлаштування, навчання тощо. Не менш важливою для них є інформація про такі особливості кожної провінції, як клімат, промисловість, економіка тощо. Будь-яка інформація стосовно всіх ас-

пективів і сфер життя у Канаді розміщена в путівниках, розроблених федеральним урядом або урядами провінцій і територій, а також її можна знайти на сайті відповідних департаментів.

Також уряд докладає значних зусиль для того, щоб надати майбутнім іммігрантам необхідну інформацію про різні сфери життя у Канаді. Прикладом ініціативи щодо сприяння ознайомленню дорослих іммігрантів із суспільством є «Ознайомлення з Канадою закордоном» (англ. – Canadian Orientation Abroad), як було започатковане в 1998 році Департаментом громадянства та імміграції Канади. Завдяки цій ініціативі майбутні іммігранти можуть прослухати курс ознайомлювальних лекцій, зазвичай, їхньою рідною мовою про життя в Канаді, що допоможе їм краще зрозуміти вимоги нової країни, підготуватися до процесу адаптації та справитися з проблемами на початковому етапі інтеграції. Під час таких лекцій особливо увага звертається на важливість прибуття в Канаду, маючи реалістичні плани на майбутнє. Лекції також охоплюють такі теми як адаптація, працевлаштування, права та обов'язки громадян Канади і тих осіб, які збираються стати громадянами, освіта, навчання, рівень життя тощо. Зауважимо, що такі лекції проводяться в країнах, громадяни яких найчастіше іммігрують до Канади, тобто у В'єтнамі, Кенії, Єгипті тощо.

Дослідження, проведені Міжнародною організацією з питань міграції (англ. – International Organization for Migration), доводять, що після таких лекцій їхні слухачі добре підготовлені до від'їзду, мають краще розуміння реалій життя у Канаді, усвідомлюють необхідність знання мови, отримання кваліфікацій та працевлаштування [8].

На початковому етапі інтеграції дорослих іммігрантів Департамент громадянства та імміграції Канади відіграє основну роль, запроваджуючи ініціативи та програми і тим самим полегшуючи новоприбулим іммігрантам процес інтеграції у нове для них суспільство. Завдяки своїй роботі Департамент намагається зробити максимальним внесок у розвиток Канади і в той же час завдяки навчанню допомогти іммігрантам справитися із багатьма проблемами на цьому етапі.

Донедавна в Канаді не було чітко розробленої політики щодо навчання дорослих іммігрантів, проте впродовж останніх років значна увага прикута до цієї проблеми. Уряди провінцій та територій, федеральний уряд, а також відповідні організації ставлять перед собою завдання сприяти навчанню та працевлаштуванню як дорослих у цілому, так і дорослих іммігрантів, запроваджуючи низку ініціатив, угод, програм і законів.

Організація економічної співпраці та розвитку (англ. – Organisation for Economic Co-operation and Development), членом якої з 1961 р. є Канада, зробила висновки, що ключем до вдосконалення освіти дорослих у країнах, які є її членами, є інтегрований підхід до політики та нормативної бази, спрямованої на забезпечення дорослих в освіті. У доповіді, підготовленій цією організацією, виділено 5 основних пріоритетів щодо навчання дорослих, у тому числі й дорослих іммігрантів:

– зробити навчання привабливішим для дорослих через підхід зосередженості на учневі, що охоплює принципи навчання дорослих, гнучкість у забезпеченні послуг, соціальну політику та визнання опанованих кваліфікацій;

– вживати заходів для стимулювання навчання, пов'язаного з роботою, як для працівників, так і для безробітних, залучаючи приватний сектор та усуваючи перешкоди для участі;

– розробляти фінансові ініціативи для інвестування у розвиток людського капіталу, зокрема, дорослих, стимулюючи їхню участь за допомогою індивідуальної підтримки заохочення працевлаштування;

– вживати заходів для підвищення якості навчання дорослих, що ґрунтується на застосуванні постійного моніторингу якості та оцінювання результатів;

– розробити механізм координації діяльності уряду, приватних, громадських, комерційних і суспільних організацій [3].

Радою міністрів освіти Канади було проведено дослідження, яке показало, що в жодній провінції чи території немає єдиного закону, який би стосувався лише освіти дорослих. Вимоги щодо освіти дорослих є частиною законопроектів чи законів, які визначають функції департаментів, що відповідають за державну освіту, професійну освіту або трудові ресурси [4].

Необхідно зазначити, що законодавча база з питань навчання й освіти дорослих і дорослих іммігрантів відображена у низці законів, стратегій, політик, планів дій, бюджетів, які приймаються відповідними органами на державному та місцевому рівнях. Зазвичай зусилля уряду реалізуються через такі організації як заклади середньої професійної освіти, центри підвищення кваліфікації, громадські організації тощо.

Зокрема, метою уряду Канади стосовно розвитку освіти дорослих іммігрантів є: підвищення рівня грамотності та базової освіти дорослих; забезпечення доступу до навчальних програм як працівникам різних установ, так і безробітним; сприяння в інтеграції іммігрантів у суспільство Канади на працевлаштування, навчаючи їх культури та мови даної країни; визнання попередньо набутих навичок і вмінь дорослих іммігрантів.

Отже, забезпечуючи доступність освіти та навчання дорослих, федеральний і місцеві уряди забезпечують соціальний та економічний успіх як країни в цілому, так і кожної провінції та території зокрема. Саме завдяки освіті, навчанню та сформованим у результаті цього навичкам населення створює нові економічні можливості й бореться з бідністю та соціальною ізоляцією.

Проте нормативно-правова база уряду щодо осві-

ти та навчання дорослих охоплює не лише правові акти, але й визначає принципи, концепції та суспільні цінності. Наприклад, у провінції Нунавут система освіти дорослих базується на інуїтській традиційній системі знань і цінностей (англ. – Inuit Quajimajatuqangit), в основу якої покладено такі заходи: розвиток навичок на основі практичного навчання; винахідливість та новаторство у прийнятті рішень; неперервна освіта; прийняття рішень на основі обговорення та погодженості [7].

Завдяки впровадженню низки ініціатив, програм і стратегій щодо іммігрантів та імміграції, проведенню регулярних досліджень і постійному аналізу діючих програм, Департамент громадянства Канади у співпраці з урядами провінцій і територій продовжує модернізувати й удосконалювати процес імміграції, а разом із ним процес адаптації новоприбулих іммігрантів, гарантуючи те, що Канада залишиться місцем для реалізації таланту, інновацій, інвестицій і великих можливостей для дорослих іммігрантів. І саме співпраця між урядами є запорукою досягнення поставлених цілей.

Зазначимо, що основою імміграційної політики Канади є сприяння розвитку таких сфер життя дорослих іммігрантів, як освіта, навчання, здоров'я, безпека, що сприятиме якості їхнього життя у новій країні. Для цього Департамент громадянства та імміграції Канади «зробив значний крок уперед із метою модернізації імміграційної системи Канади, забезпечуючи тим самим швидке реагування на зміну соціальних, культурних та економічних потреб суспільства» [2, с. 36].

Висновок. Таким чином, завдяки державній підтримці, спрямованій на навчання дорослих іммігрантів, що реалізується федеральним урядом Канади, а також урядами провінцій і територій, новоприбулі дорослі особи отримують можливість успішно адаптуватися до нової країни, опанувати необхідними знаннями та навичками, підтвердити отриману освіту, що сприятиме їхній активній участі в економічному, культурному та соціальному житті Канади. Через сприяння навчанню дорослих іммігрантів уряд Канади надає дорослим іммігрантам чудову можливість реалізувати свій потенціал, створюючи для цього всі необхідні умови.

Література

1. Annual Report to Parliament on Immigration. Citizenship Immigration Canada. – 2009. – 31 p.
2. Annual report to Parliament in immigration. Citizenship and immigration Canada. Ottawa. – 2011. – 37 p.
3. Beyond Rhetoric: Adult Learning Policies and Practices: Highlights. Organisation for Economic Co-operation and Development. – 2003. – 12 p.
4. Developing an Adult Education Policy Framework: Terminology, Typology and Best Practices Research Report. – Council of Ministers of Education, Canada. – 2005. – 140 p.
5. Immigration and refugee protection act (S.C. 2001, c. 27). – Режим доступу: <http://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/I-2.5.pdf>
6. Reitz J. Social risks for newcomers to Canada: issues respecting the role of government in Ontario. Ontario. – 2003. – 45 p.
7. The development and state of the art of adult learning and education. Report for Canada. Council of Ministers of education of Canada. – 2008 – 100 p.
8. <http://www.iom.int>